

Kainuun liitto
Tarkastuslautakunta

Arviointikertomus vuodelta 2013

SISÄLLYSLUETTELO

1. Johdanto	3
2. Arviointiasetus	4
3. Arviointikohteiden kuvaus	4
4. Havainnot tavoitteiden toteutumisesta	5
4.1. Aluekehitys	5
4.2. Alueidenkäyttö	5
4.3. Elinkeinopolitiikka ja hankkeet	5
4.4. Hallintopalvelut	6
4.5. Muut havainnot ja arvioinnit – Talous	6
5. Johtopäätökset	7
5.1. Aluekehitys	7
5.2. Alueidenkäyttö	7
5.3. Elinkeinopolitiikka ja hankkeet	7
5.4. Hallintopalvelut	7
6. Suositukset	8
6.1. Palautekanavat	8
6.2. Mittariston ja tavoitetason asettaminen	8
Allekirjoitukset	8

ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2013

1. Johdanto

Tarkastuslautakunnan tehtävät

Kuntalain 71 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastamista koskevat asiat sekä arvioitava, onko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet.

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, tarkastuslautakunnan on arvioitava myös talouden tasapainotuksen toteutumista. Kainuun liiton taseessa ei ole kattamatonta alijäämää, joten tämä kuntalain säännös ei edellytä tarkastuslautakunnalta toimenpiteitä.

Kuntalain 74 §:n mukaan tarkastuslautakunnan on hankittava tilintarkastuskertomuksessa tehdystä muistutuksesta asianomaisen selitys sekä hallituksen lausunto. Tilintarkastuskertomuksessa ei ole vuodelta 2013 esitetty muistutusta, joten tämä säännös ei aiheuta toimenpiteitä.

Tarkastuslautakunta

Vuoden 2012 kuntavaalien jälkeen toimikaudeksi 2013 - 2016 valittu Kainuun maakuntavaltuusto valitsi toimikaudeksi 2013 – 2016 tarkastuslautakuntaan seuraavat henkilöt:

puheenjohtaja Merja-Liisa Seppänen, Suomussalmi, (varajäsen Marja-Liisa Holappa, Suomussalmi),
varapuheenjohtaja Markku Heikkinen, Kajaani, (Kari Nikulainen, Kuhmo),
jäsen Pekka Heikkinen, Sotkamo, (Jarmo Huttunen, Sotkamo),
jäsen Veli-Matti Karppinen, Kajaani, (Timo Krogerus, Kajaani),
jäsen Hanna-Leena Keränen, Ristijärvi, (Miariikka Tervonen, Kajaani),
jäsen Ari Korhonen, Sotkamo, (Aimo Tervämäki, Kuhmo),
jäsen Tuulikki Moilanen, Puolanka, (Tuulikki Kempainen, Puolanka)

Sihteerinä on toiminut hallintopäällikkö Harri Turkulainen ja ulkoisen tilintarkastuksen suorittajana Pohjolan Tilintarkastustoimisto Oy - vastuullisena tilintarkastajana JHTT Simo Paakkola.

Lautakunta päätti maaliskuussa 2013 ensimmäisen vuoden painopistealueista ja päätavoitteena vuonna 2013 oli kuulla katsauksia liiton eri tehtäväalueilta.

Lautakunta kokoontui vuonna 2013 neljä kertaa ja kuuli niissä kahdeksaa eri henkilöä liiton vuoden 2013 toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta. Tarkastuslautakunta käsitteli tilintarkastustyön etenemisestä vuoden mittaan kolme tilintarkastajan antamaa suullista raporttia.

Maakuntahallituksen on kuntalain 69 §:n mukaan esitettävä toimintakertomuksessa selvitys valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteuttamisesta kuntayhtymässä. Arviointikertomus laaditaan osin toimintakertomuksessa esitettyjen tietojen perusteella, osin lautakunnan itsensä keräämien tietojen perusteella. Tarkastuslautakunta on hyväksynyt itselleen työohjelman, jonka perusteella on seurattu tavoitteiden toteutumisen arviointia.

2. Arviointiasetelma

Arvioinnissa haetaan vastauksia ensisijaisesti maakuntavaltuuston joulukuussa 2012 hyväksymässä vuoden 2013 talousarviossa asetettuihin toimintaa ja taloutta kuvaaviin tavoitteisiin. Vastauksia haetaan vastualueiden vuoden 2013 toimintakertomukseen kirjoittamista tavoitetoteutumista sekä tarkastuslautakunnan itse keräämän aineiston pohjalta.

Arvioinnissa on käytetty monipuolisia ja riittäviä tiedonkeruumenetelmiä. Näitä ovat olleet lautakunnan esityslistat/pöytäkirjat ja niiden liiteaineistot, varsinaisissa kokouksissa eri viranhaltijoiden ja työntekijöiden antamat suulliset katsaukset sekä kokouksissa jaetut lisämateriaalit.

Arviointikertomuksessa vältetään tarpeetonta toistamista asioiden ja tietojen osalta jotka on esitetty toimintakertomuksessa. Tarkastuslautakunta perustaa arviointinsa pääsääntöisesti niille havainnoille jotka se on itse todennut tai saanut muuten tietoonsa.

Tarkastuslautakunta on analysoinut keräämäänsä tietoa soveltuvin metodein. Tältä pohjalta on esitetty havaintoja ja niiden pohjalta on tehty johtopäätöksiä. Pääosa johtopäätöksistä ei sisällä suosituksia, koska ne ovat osa johtamista. Tarkastuslautakunnan tehtävänä ei ole osallistua operatiiviseen johtamiseen, minkä vuoksi arviointi ja johtaminen on pidetty erillään.

3. Arviointikohteiden kuvaus

Tarkastuslautakunta on työohjelmansa mukaisesti ja toiminnan arviointiin liittyen tutustunut seuraaviin kohteisiin ja asioihin:

- Kainuun liiton kansainväliset toiminnot
- Elinkeinopolitiikka
- EU-rahoitus ja hanketoiminta
- Alueidenkäyttö

4. Havainnot tavoitteiden toteutumisesta

4.1. Aluekehitys

Vastuualueen talousarvio toteutui 98,6 %:sti.

Tavoite	Mittari/Tavoitetaso	Toteutuma/Arvio
Maakuntaohjelman ulkoinen arviointi on tehty kesään 2013 mennessä.		Toteutettiin ostopalveluna Maakuntaohjelman 2009-2014 ulkoinen arviointi (yhdessä Pohjois-Suomen maakuntaliittojen kanssa).
		Tavoite on saavutettu. Lautakunta esittää, että jatkossa maakuntaohjelmaa valmisteltaessa laadittaisiin monipuoliset arviointimittarit.
Kainuussa on saavutettu valmius uuden EU-ohjelmakauden aloittamiseen.		Alkavan ohjelmakauden käynnistysvalmius on Kainuussa samalla tasolla kuin muissa maakunnan liitoissa. Osittain ollaan myöhässä aikatauluista.
		Tarkastuslautakunta esittää, että kehitettäisiin myös reagointivalmiutta EU:n erillis- ja puiteohjelmiin osallistumiseen.

4.2. Alueidenkäyttö

Vastuualueen talousarvio toteutui 67,5 %:sti. Merkittävin syy budjetin selkeään alittamiseen on asiantuntijapalveluiden ostoon varattujen määrärahojen vähäisempi käyttäminen tai siirtyminen vuodelle 2014.

Tavoite	Mittari/Tavoitetaso	Toteutuma/Arvio
Maakuntasuunnitelman ja -kaavan laatimisprosessi toteutuu suunnitellusti.		Maakuntasuunnitelmaprosessiin on osallistuttu annetun aikataulun puitteissa. Kokonaismaakuntakaavan tarkistaminen siirtyi.
		Tavoitetta ei ole saavutettu täysin. Maakuntaohjelman sitovuutta maakuntakaavan osalta tulee korostaa.
Omista toteutushankkeista raportti kerran vuodessa maakuntahallitukselle.		Maakuntahallitus on saanut raportteja säännöllisesti vuoden aikana.
		Tavoite on saavutettu.

4.3. Elinkeinopolitiikka ja hankkeet

Vastuualueen talousarvio toteutui 82,3 %:sti.

Tavoite	Mittari/Tavoitetaso	Toteutuma/Arvio
Hankepäätökset tehdään edelleen 3 kuukauden kuluessa kunnossa olevan hakemuksen saapumisesta ja maksatuspäätökset kuukauden		Rahoituspäätökset tehtiin 3 kuukauden kuluessa ja maksatuspäätökset 22 päivän kuluessa.

kuluessa.		Tavoite toteutui.
Rahoitettavista hankkeista tehdään toteutumisasiaportti vuosittain maakuntahallitukselle.		Väliarviointi tehtiin maaliskuussa 2013. Tavoite toteutui.

4.4. Hallintopalvelut

Vastuualueen talousarvio toteutui 101,3 %:sti. Tulosta selittää toimintatuottojen selkeä alittuminen etenkin myyntituotoissa (sisäisen tarkastajan työpanoksen myynti Kainuun sotelle). Lisäksi ylitystä oli palvelujen ostoissa, koska vasta vuoden 2013 aikana linjattiin, että useita "yhteisiä" hankintoja ei jyvitetä eri vastuualueille vaan kirjataan kokonaisuudessaan hallintopalveluihin.

Tavoite	Mittari/Tavoitetaso	Toteutuma/Arvio
Talousarvion toteutumista seurataan kuukausittain ja raportoidaan säännöllisesti maakuntahallitukselle ja maakuntavaltuustolle.		Maakuntahallitukselle raportoitiin neljä kertaa ja maakuntavaltuustolle kerran. Tavoite pääosin toteutui. Raportointikertoja olisi voinut olla useampiakin.
Työhyvinvointikartoitus tehdään 2013.		Kartoitus siirtyi vuodelle 2014. Tavoite ei toteutunut, koska henkilöstö-resurssit olivat sen verran tiukilla loppuvuonna 2013.

4.5. Muut havainnot ja arvioinnit

Talous

Kainuun liiton vuoden 2013 tilinpäätös osoittaa ylijäämää 494 749,58 €. Ylijäämän taustalla on lähinnä tukien ja avustusten kasvanut määrä sekä asiantuntijapalveluiden ostoissa ja aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden hankinnoissa tehdyt säästöt tai toimenpiteiden siirtyminen vuodelle 2014. Talousarvion toimintatuottojen toteutuma on 102,4 % ja toimintakulujen toteutuma 86,2 %.

Maakuntavaltuusto valitsi Kainuun liiton tilintarkastusyhteisöksi Pohjolan Tilintarkastustoimisto Oy:n vastuullisena tilintarkastajana JHTT Rauno Lohi. BDO Audiator Oy osti kesällä 2013 Pohjolan Tilintarkastustoimisto Oy:n osakekannan ja vaihtoi vastuunalaiseksi tilintarkastajaksi JHTT Simo Paakkolan.

5. Johtopäätökset havainnoista

Tavoitteita on asetettu, mutta mittaristoa ja tavoitetasoa ei ole pääsääntöisesti asetettu tai niiden arviointi on hankalaa. Tämä johtopäätös koskee koko liiton ja kaikkien vastuualueiden toimintaa.

Kainuun liiton tulee tiivistää vuorovaikutusta julkisen, yritys- ja kolmannen sektorin kanssa mm. aluekehityksessä sekä maakuntakaavoituksessa. Em. toimijoiden mielipiteet tulee ottaa huomioon jo suunnitteluvaiheessa. Kuulemisen lisäksi mielipiteillä tulee olla myös konkreettista vaikutusta. Kuullaan ja kuunnellaan sekä tehdään yhteistyötä.

5.1. Aluekehitys

Maakuntajohtajan päätöksellä muodostettiin syksyllä 2013 Edunajamistiimi, johon kuuluvat viranhaltijoiden lisäksi liiton luottamushenkilöpuheenjohtajisto ja kainuulaiset kansanedustajat, joka kokoontui yhden kerran vuoden 2013 puolella.

Jatkossa tiimin tuloksien viestintään tulisi kiinnittää huomiota.

5.2. Alueidenkäyttö

Vaihemaakuntakaavatyö vahvistettiin ympäristöministeriössä, mutta tästä päätöksestä on valitettu korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

5.3. Elinkeinopolitiikka ja hankkeet

Rahoitusresurssit pienenevät vuonna 2013 olennaisesti. Uuden rahoituskauden valmistelu on sujunut liitossa aikataulun mukaisesti.

Vetovoimatekijöiden muutosnopeudet ovat olleet merkittäviä ja niihin vastaamiseen liiton osalta tulisi kiinnittää huomiota entistä enemmän. Pk-sektorilla erityisesti muutoksia tapahtuu nopeasti. Reagointinopeutta ja päätöksentekovalmiutta tulee kasvattaa.

5.4. Hallintopalvelut

Uudet toimielimet saatiin valittua heti alkuvuodesta ja niin luottamustoimielinten toiminta pääsi hyvään vauhtiin jo alkuvuodesta. Maakuntavaltuustossa ja maakuntahallituksessa hyväksyttiin periaatteet, että kokouksia järjestetään vaalikauden aikana eri puolilla Kainuuta.

6. Suositukset

6.1. Palautekanavat

Julkiselta, yritys- ja kolmannelta sektorilta saatu palaute tulee olla perusta arviointityön toteuttamiseksi. Esimerkiksi kuntien kanssa käytävät kehityskeskustelut voisivat olla tapa palautteen saamiseksi.

6.2. Mittariston ja tavoitetason asettaminen

Tarkastuslautakunta kehottaa valmistelevia viranhaltijoita kiinnittämään enemmän huomiota toimintasuunnitelmaan kirjattavien mittareiden ja tavoitetason asettamiseen siten, että tarkastuslautakunta pystyy arvioimaan niiden saavuttamista.

Lopuksi: Tarkastuslautakunta kiittää yhteistyötoimijoita menneestä vuodesta.

Allekirjoitukset

Kajaanissa 24.4.2014

Merja-Liisa Seppänen, puheenjohtaja

_____
Markku Heikkinen,
varapuheenjohtaja

Pekka Heikkinen, jäsen

_____
Veli-Matti Karppinen, jäsen

_____
Hanna-Leena Keränen, jäsen

Ari Korhonen, jäsen

Tuulikki Moilanen, jäsen